

**Europe Between Wars
Bonhoeffer, the Struggle for Peace,
and the Cultural Heritage**

A Salute to Jurjen Wiersma

Analecta Bruxellensia no. 13
2008

Contents

Editorial	7
<i>Willy Willems</i> Collega Jurjen Wiersma	9
I. Bonhoeffer	
<i>H. Martin Rumscheidt</i> Discipleship between conflicting commandments: Dietrich Bonhoeffer in the conspiracy against Hitler	11
<i>Hans Dirk van Hoogstraten</i> Identiteit en antisemitisme: Wiersma's identiteitsvraag belicht vanuit Bonhoeffer en Luther	22
<i>Irene Meijer</i> Klank als preek: Heinrich Schütz en Dietrich Bonhoeffer	36
<i>Gerard Dekker</i> Kerk en wereld bij Bonhoeffer	49
II. War and peace	
<i>Pieter M. Bouman</i> The 'Decade to Overcome Violence' in an ecumenical perspective	63
<i>Theo Boer</i> With Michael Walzer towards a just peace	78

Bart Voorsluis
Geest en werkelijkheid:
Martin Bubers gedachten over vrede in het Midden-Oosten 90

Dorothea Erbele-Küster
Stemmen gesmoord door oorlog en geweld –
Jefta's dochter aan het woord (Rechters 11:29-40) 104

Peter J. Tomson
'I have not come to bring peace, but a sword':
the historical Jesus and his message 114

III. Culture, religion, and identity in Europe

Anne Marie Reijnen
Seeking truth, seeing beauty: theology and the arts.
A tribute to Gerardus van der Leeuw 127

Jean-Loup Seban
Freedom of the press and blasphemy in the Seven Provinces 143

Henk de Roest
'Eerst waren we vrijzinnig, nu zijn we evangelicaal':
de communicatieve identiteit van een protestantse gemeente 160

Jaap de Lange
Spiritualiteit en godsdienstonderwijs.
Aandachtspunten en mogelijkheden 172

Herman Wiersinga
'Wat staat een student in de theologie op dit moment te doen?'
Bonhoeffers afscheidswoord tot zijn studenten in 1933' 186

In memoriam Jan Tjeerd Nielsen 200

Summaries 203

Contributors 206